

แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

นางสาว อภิชา นันทนิรันดร์
กรรมการผู้จัดการ บริษัท พีแอล บิส จำกัด

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก
โดย นางสาว อภิชา นันทนิรันดร์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ฉกาจ ชันดี

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(วิชาตี เอี่ยมไพจิตร)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

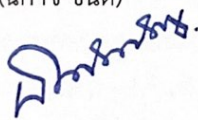
พันเอก

ประธานกรรมการ

(ฉกาจ ชันดี)

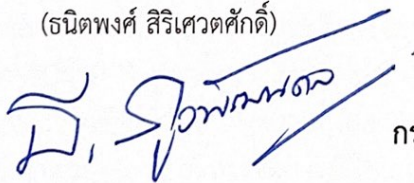
พลเรือตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(ธนิตพงศ์ สิริเศวตศักดิ์)

พันเอก

กรรมการ

(อิชกร ภูวพัฒน์ดล)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	นางสาว อภิชา นันทนิรันดร์
เรื่อง	แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 9,311 จำนวนหน้า : 27
คำสำคัญ	การบริหารจัดการ ที่ดิน กองทัพบก
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของกองทัพบก ในปัจจุบันมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 4,464,888 ไร่ มีการบริหารจัดการโดยปฏิบัติตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 ปัญหาข้อขัดข้องที่สำคัญในการปกครองดูแลที่ดิน ได้แก่ 1) ไม่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการบุกรุก และยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่แน่นอน จึงทำให้มีเกิดขึ้นปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้น 2) การดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง มีความล่าช้าจากปัญหาด้านงบประมาณและขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ 3) ขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิใช้ระยะเวลานาน ระหว่างรอผลการพิสูจน์สิทธิราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาล่าช้ามากขึ้น และ 4) โครงสร้างการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกยังไม่สอดคล้องกับของกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ประกอบด้วย 1) การเพิ่มประสิทธิภาพในการสงวนหวงห้ามและบริหารจัดการที่ดิน 2) การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) การกระจายการถือครองที่ดิน และ 4) การเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดิน แนวทางดังกล่าวควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Miss Apicha Nanthanirand
TITLE: Management Guidelines for the Land in Possession of the Royal Thai Army
DATE: September, 2022 **WORD COUNT :** 9,311 **PAGES :** 27
KEY TERMS: Management Land the Royal Thai Army
CLASSIFICATION: Unclassified

This research mainly studied the approach to land management possessed by the Royal Thai Army. By using document research method for collecting data, the results showed that the total area of the current land in the possession of the Army was approximately 4,464,888 rai. This was managed in accordance with Army regulations on the Management of Lands of the Army 2018. Major problems of land governance include 1) no military units located in invading areas and no exact boundaries have been established, 2) the operation of issuance of important books for the royal family has been delayed by budgetary problems and inadequate staff, 3) procedures for proving their rights take a long period of time (the rights of the people may change during waiting for document and make more difficulties for proving), and 4) The land management structure is not yet in line with that of the Ministry of Defense. The solutions include 1) enhancing the efficiency of restricted reserves and managing land, 2) maximizing land utilization, 3) distributing land holdings, and 4) increasing the potential of land management systems. These should be seriously implemented so that the management of land possessed by the Army can be more effective.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการ
ครอบครองของกองทัพบก” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงของ
คณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันทรงคุณค่า และ
เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรี วิชาตี เอี่ยมไพจิตร
ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พันเอก ฉกาจ ชันตี อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
และ พลเรือตรี ธนิตพงศ์ สิริเสวตศักดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ
ในการดำเนินการวิจัย และตรวจแก้ไขเอกสารวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดย
ตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณ พันเอก ธีชกร ภูวพัฒน์ดล กรรมการควบคุมเอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล ที่กรุณาให้ความเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการศึกษาวิจัย และ
พันเอกหญิง ณภัค ภักตะภรณ์ อาจารย์ประจำกลุ่มวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำขั้นตอนการ
ดำเนินงานทางธุรการโดยละเอียด ความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาทำให้การศึกษาวิจัย
ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายทุกประการ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการทัพบกที่ให้การสนับสนุนและ
อำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้าน ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ที่คอยเป็น
แรงใจ และสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้ที่ได้จาก
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพ สังคม และ
ประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
วิธีการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
ข้อมูลที่ดินในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม.....	6
กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินของกองทัพบก..	7
กลไกการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก.....	8
ปัญหาการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก.....	9
การวิเคราะห์ SWOT การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก..	11
แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก	13
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	17
การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองฯ.....	17
บทที่ 4 บทสรุป	23
สรุปผลการวิจัย.....	23
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	25
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป	27
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580¹ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยการกระจายการถือครองที่ดิน และการเข้าถึงทรัพยากร ทำให้ทุกภาคส่วนราชการจำเป็นต้องสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางให้ส่วนราชการดำเนินการสำรวจที่ดินในความครอบครองที่ไม่ใช้ประโยชน์ เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาตินี้

ข้อมูลที่ดินราชพัสดุมีอยู่ประมาณ 12.5 ล้านไร่ ร้อยละ 96 เป็นหน่วยงานรัฐถือครอง และอีกร้อยละ 4 กรมธนารักษ์บริหารเอง ที่ผ่านมามีปัญหาหน่วยงานรัฐไม่ยอมส่งคืนที่ดินราชพัสดุ ทั้งที่ไม่ใช้ประโยชน์ตามเงื่อนไขที่กรมธนารักษ์กำหนด กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานที่ถือครองที่ดินราชพัสดุมากที่สุด โดยถือครองที่ดินรวมกัน 6.25 ล้านไร่ หรือร้อยละ 50 ของที่ดินราชพัสดุทั่วประเทศ นอกเหนือจากที่ดินที่เป็นที่ตั้งเป็นหน่วยงานทหาร พื้นที่ฝึก และพื้นที่เพื่อการสวัสดิการ ฯลฯ ยังมีพื้นที่ราชพัสดุที่มีการบุกรุกจากราษฎรจำนวนมากไม่น้อย จึงมีคำถามตามมาว่ากองทัพบกใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้วหรือยัง มีแนวทางหรือกรอบดำเนินการต่อที่ดินในการครองครองของกองทัพบกอย่างไร ให้มีความสอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และให้ปฏิบัติตามมติสภากลาโหมที่ให้ทบพบกการใช้ประโยชน์ที่ดินของกระทรวงกลาโหมให้มีความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบุกรุกที่ดินของกองทัพบกก็จะน้อยลง และที่ดินที่เกินความจำเป็นจะดำเนินการจัดการอย่างไรให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

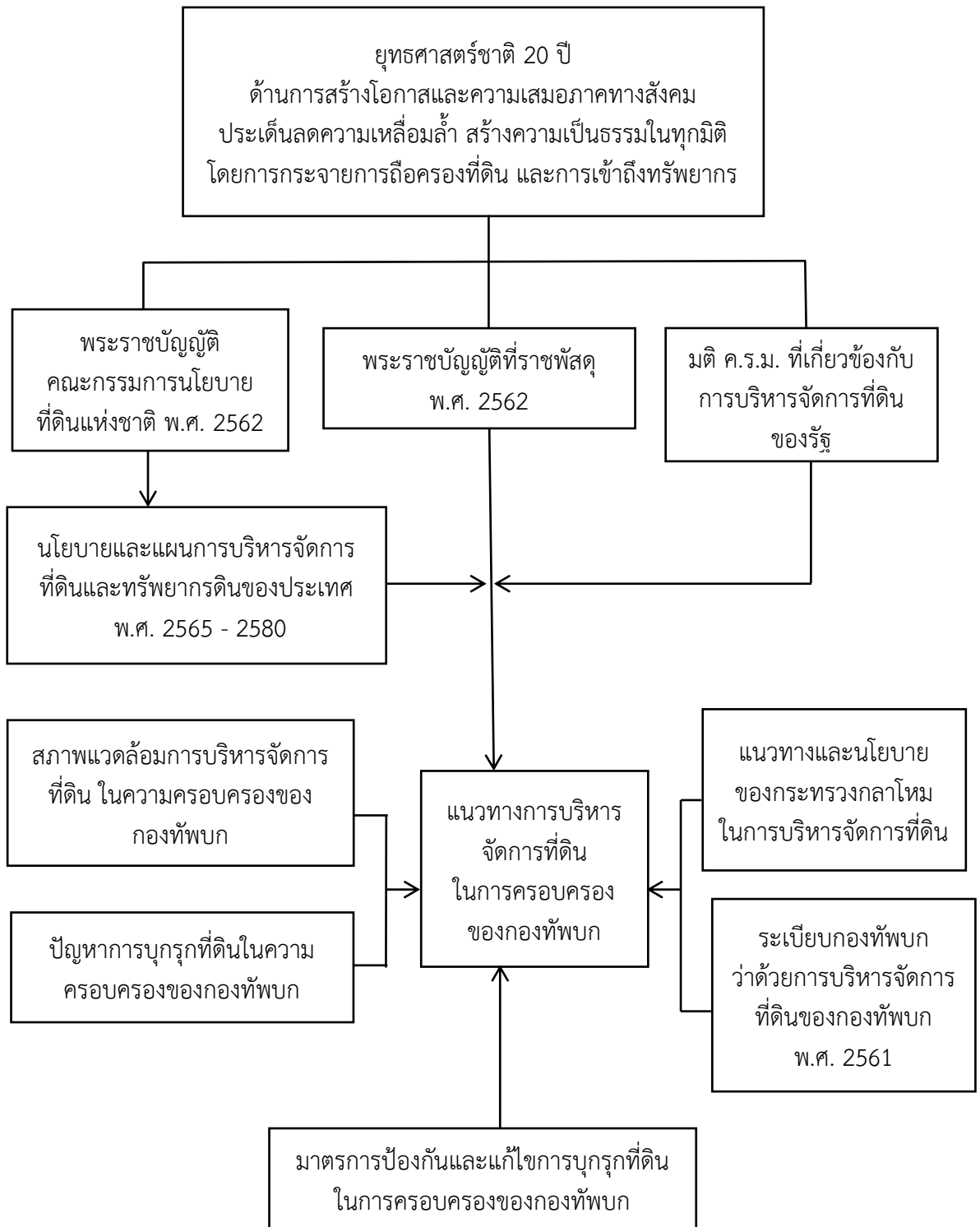
งานวิจัยครั้งนี้ จึงต้องการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก ให้มีความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก รวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการที่ดินดังกล่าว
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง โดยเป็นไปตามข้อกำหนดและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก เฉพาะที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุ ด้วยการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางนโยบายของรัฐบาลและคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ กำหนดเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก โดยใช้ทฤษฎีหลักการบริหารจัดการ SWOT Analysis พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ตามภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสารเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก รวมทั้งสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่ในการศึกษาคือประเทศไทย

2.3 ขอบเขตด้านประชากร: ประชากรที่ศึกษาคือ หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก

2.4 ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาในการทำวิจัยรวม 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2564 – พฤษภาคม 2565

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่สืบค้นได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1 เอกสารด้านกฎหมาย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580, กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ

3.2 นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และนโยบายของ คทช.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานวิจัยประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม 2564 ถึง เดือนพฤษภาคม 2565 ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา					
	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65
1. เสนอโครงร่างการวิจัย	↔					
2. ค้นคว้าข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	↔	↔				
3. วิเคราะห์ข้อมูล		↔	↔	↔		
4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย					↔	
5. จัดทำรูปเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคล						↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลที่ราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก รวมทั้ง ปัญหาและข้อขัดข้องในการบริหารจัดการดูแลที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก
2. กองทัพบกสามารถนำข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก ไปใช้เป็นกรอบการปฏิบัติให้กับหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกอย่างเป็นรูปธรรมได้จริง
3. ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเหล่าทัพอื่นเพื่อป้องกันและแก้ไขการบุกรุกที่ดินในการครอบครองของกองทัพอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

บทนี้มีความมุ่งหมายเป็นการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ด้วยการศึกษากิจการบริหารจัดการที่ดินของรัฐบาล ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และศึกษากิจการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ดินในการครอบครองของกองทัพบก โดยการรวบรวมข้อมูลจากกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีและเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก รวมทั้ง รวบรวมปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ข้อมูลที่ดินในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม

ที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,069,635 ไร่ ประกอบด้วย

พื้นที่ของสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 10,866 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 10,795 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 71 ไร่

กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 90,480 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 60,125 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 30,355 ไร่

กองทัพบก จำนวน 4,464,888 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 3,861,531 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 603,357 ไร่

กองทัพเรือ จำนวน 273,709 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 166,294 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 107,415 ไร่

กองทัพอากาศ จำนวน 229,692 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 188,118 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 41,574 ไร่

ทั้งนี้ มีที่ดินของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม ที่ประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,521,006 ไร่ ประกอบด้วย กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 1,457 ไร่ กองทัพบก จำนวน 1,503,714 ไร่ และกองทัพเรือ จำนวน 15,835 ไร่

กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินของกองทัพบก

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497² เป็นการออกกฎหมาย การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน การรับรองสิทธิในที่ดิน การทำสัญญาซื้อขาย การจับจอง ที่ดิน การแบ่งแยกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินกับพลเมืองหรือของเอกชนให้ ชัดเจน โดยมีกำหนดแบ่งประเภทที่ดินให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับประเภทที่ดินตาม ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561³

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518⁴ กำหนดให้ที่ดินราชพัสดุทั้งหมด อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ซึ่งในระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 กำหนดให้ที่ดินราชพัสดุในส่วนที่ ไม่ได้ใช้ภารกิจของกองทัพบก ให้ดำเนินการส่งมอบคืนให้กรมธนารักษ์ เพื่อนำไปบริหาร จัดการหรือนำไปสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545⁵ ได้มีการตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร. จังหวัด) ขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่พิสูจน์สิทธิในที่ดินของราษฎร เพื่อให้ได้ข้อยุติเรื่องการบุกรุก ที่ดินของรัฐ อันจะนำไปสู่การพิจารณาดำเนินการต่อที่ดินที่เกิดปัญหาบุกรุกดังกล่าวให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับกองทัพบกมีที่ดินที่ยังมีปัญหาการบุกรุกจำนวนมาก และยังอยู่ในกระบวนการขั้นตอนของราษฎรขอพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าว แต่เนื่องด้วย ข้อจำกัดในการดำเนินการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินพิสูจน์สิทธิได้ครบถ้วน จึงทำให้ที่ดินของกองทัพบก ที่ยังอยู่ใน กระบวนการพิสูจน์สิทธินั้นยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติ คณะกรรมการที่ดินนโยบายแห่งชาติ พ.ศ. 2562⁶ โดยมีคณะกรรมการที่นโยบายดิน แห่งชาติ (คทช.) เกิดขึ้น และได้มีการตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) ขึ้นมาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัด (กบร.จังหวัด) ในการดำเนินการพิสูจน์สิทธิ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ในความครอบครองของกองทัพบก จำเป็นต้องเร่งรัดการพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่ราษฎรร้องขอ พิสูจน์สิทธิให้เกิดความชัดเจน จากนั้น จึงจะนำไปพิจารณาแนวทางการใช้ประโยชน์ใน ที่ดินดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติได้กำหนดกรอบแนวทางการ ดำเนินการในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้หน่วยงานของรัฐจะต้องถือปฏิบัติตาม นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2565 - 2580

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและตัวชี้วัดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการ สงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของรัฐในภาพรวม 2) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐและเอกชนมีความเหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินและสมรรถนะของดิน 3) ด้านส่งเสริม การกระจายการถือครองที่ดิน และ 4) ด้านเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินและ ทรัพยากรดิน

ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองออกเป็น 9 รูปแบบ ได้แก่ 1) ที่ตั้งหน่วย และสาธารณูปโภค 2) พื้นที่ฝึก 3) พื้นที่เพื่อสวัสดิการของหน่วย 4) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว 5) พื้นที่สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6) พื้นที่ที่ส่วนราชการอื่นขอใช้ประโยชน์ 7) พื้นที่ที่ราษฎรบุกรุก และจัดให้ราษฎรเช่าแล้ว 8) พื้นที่ที่ราษฎรบุกรุก ซึ่งอยู่ในขั้นตอน การพิสูจน์สิทธิ และ 9) พื้นที่อื่น ๆ

กลไกการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก

กองทัพบกได้ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินในความ ครอบครองของกระทรวงกลาโหม ในส่วนของการจัดหา ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ ประโยชน์ที่ดิน โดยดำเนินการตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการจัดหา ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ที่ดินในราชการทหาร พ.ศ. 2555⁷ และระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561

สำหรับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของ กระทรวงกลาโหม กองทัพบกจะดำเนินการตามแนวทางและมาตรการการแก้ไขปัญหาการ บุกรุกที่ดินของกระทรวงกลาโหม ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินใน ความครอบครอง ดูแล ใช้ประโยชน์ของหน่วยงานทางทหาร และระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561

คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก มีรองเสนาธิการ กองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นประธานกรรมการ เจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารบก เป็นรองประธานกรรมการ และรองเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารบกเป็นกรรมการ และเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายหรือแผนงานในการบริหารจัดการที่ดิน ในความครอบครองของกองทัพบก รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมกรณีหน่วยงาน ภายนอกกองทัพบก ขอใช้ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก โดยมีกรมส่งกำลังบำรุง ทหารบกเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการบริหารจัดการที่ดินในส่วนของกองทัพบก โดยดำเนินการตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก

พ.ศ. 2561 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) การตรวจที่ดินเพื่อรับทราบปัญหาและแก้ไขปัญหาคารบูกruk 2) การให้กองทัพภาครายงานสถานภาพที่ดิน ปีละ 1 ครั้ง ภายในสิงหาคมของทุกปี และ 3) การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก รวมทั้งอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ปัญหาการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

กองทัพบกมีที่ดินในความครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ อยู่จำนวน 4,337,100 ไร่ โดยมีพื้นที่ประสบปัญหาคารบูกrukที่ดิน รวมจำนวน 1,503,714 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 จำนวน 1,312,629 ไร่ กองทัพภาคที่ 2 จำนวน 78,761 ไร่ กองทัพภาคที่ 3 จำนวน 111,094 ไร่ และกองทัพภาคที่ 4 จำนวน 1,230 ไร่ มณฑลทหารบกที่มีพื้นที่ถูกบูกruk มีจำนวน 21 มณฑลทหารบก ได้แก่ มณฑลทหารบกที่ 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 36, 39, 42, 43, 44 และมณฑลทหารบกที่ 46 ปัญหาสำคัญในการปกครองดูแลที่ดิน คือการอยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งที่ดินที่มีปัญหามากที่สุด คือ ที่ราชพัสดุ ที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามมติคณะรัฐมนตรี และพระราชกฤษฎีกาสงวนหวงห้าม ที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ฝัก ไม่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ ซึ่งหน่วยงานทหารยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่แน่นอน จึงทำให้มีปัญหาคารบูกrukที่ดินเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้บูกruk แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บูกrukที่อยู่ก่อนการหวงห้าม 2) กลุ่มผู้บูกrukที่เข้ามาหลังการหวงห้าม และ 3) กลุ่มผู้ลงทุนและเกษตรกรรายใหญ่ โดยการสนับสนุนของกลุ่มต่าง ๆ 4 กลุ่ม คือ ข้าราชการ นายทุน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยพยายามออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เพื่อแก้ไขปัญหาคารบูกrukในพื้นที่ แต่ติดขัดในเรื่องงบประมาณในการออก น.ส.ล. และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการดำเนินการรังวัดที่ดินมีไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการออก น.ส.ล. ล่าช้า อีกทั้งขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ระหว่างรอผลการพิสูจน์สิทธิราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น

ผลการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565^๑ มีประเด็นสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาคารบูกrukที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ที่เกี่ยวข้องกับที่ราชพัสดุ ได้แก่

กรณีหน่วยงานไม่มีงบประมาณในการรังวัดที่ดิน เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดขอบเขตที่ดินในความครอบครอง มีความจำเป็นที่จะต้องทำรังวัดเพื่อออก น.ส.ล. อันจะนำไปสู่การยืนยันขอบเขตป้องกันการบุกรุก โดยการรังวัดจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งงบประมาณดังกล่าวประกอบด้วย ค่าหลักเขต ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ และค่ายานพาหนะ ซึ่งจะใช้งบประมาณจำนวนมาก กรมที่ดินพร้อมที่จะสนับสนุนในการดำเนินการรังวัด แต่ขอให้กองทัพบกหางบประมาณในการดำเนินการให้มติประชุมให้หน่วยดูแลที่ดิน เช่นมณฑลทหารบกที่รวบรวมความต้องการในการรังวัดจัดทำเป็นแผนงานระยะยาว เสนอคณะทำงานแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม เพื่อจัดทำแผนงานรังวัดในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจากกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ตามที่จะได้รับการพิจารณา

กรณีไม่สามารถส่งคืนที่ราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์ได้ เนื่องจากการใช้ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์กำหนดว่า กรณีที่ราชพัสดุที่จะส่งคืนมีการบุกรุกหรือผู้ละเมิดที่ราชพัสดุดังกล่าว ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุนำที่ดินดำเนินการกับผู้บุกรุกหรือผู้ละเมิดก่อนส่งคืนเว้นแต่ กรมธนารักษ์จะพิจารณาเห็นสมควรแก้ไขปัญหาเองหรือแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้ใช้ที่ราชพัสดุผู้ส่งคืน ส่วนราชการอื่น หรือผู้เกี่ยวข้อง ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกที่ไม่มีปัญหาการบุกรุก จำนวน 3,916,545 ไร่ 1 งาน 48 ตารางวา และมีปัญหาการบุกรุก จำนวน 548,139 ไร่ 3 งาน 87 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 13.99

ที่ประชุมได้มีมติให้ สป.บก.ทท. และเหล่าทัพ สืบสวนที่ดินในความครอบครอง และได้กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการ คือ พื้นที่ซึ่งหน่วยยังมีความต้องการใช้ประโยชน์ ได้แก่ ที่ตั้งหน่วย พื้นที่ฝึก ฯลฯ และพื้นที่ซึ่งมีการบุกรุก สามารถแบ่งออกได้ 3 แนวทาง ได้แก่

1. ผู้บุกรุกไม่มีเอกสารสิทธิ์ แสดงความยินยอมที่จะขอเช่าที่ใช้ประโยชน์ ให้ดำเนินการประสานกับกรมธนารักษ์ เพื่อดำเนินการให้เช่าใช้ประโยชน์กับกรมธนารักษ์ โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์
2. ผู้บุกรุกมีเอกสารสิทธิ์ หรือยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์ในที่ดินดังกล่าวให้พิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอนของกฎหมาย หรือดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) โดยเร็ว

3. พื้นที่ที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการ ให้หน่วยเร่งรัดสำรวจและรวบรวมจำนวนที่ดินที่จะสามารถดำเนินการส่งคืนกรมธนารักษ์ เพื่อนำไปพิจารณาสนับสนุนการกระจายที่ดินทำกินให้กับราษฎรตามนโยบายของรัฐบาล

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในการบุกรุกที่ดินของกองทัพบก จะดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) ให้หน่วยดูแลที่ดิน เช่น มณฑลทหารบกรวบรวมความต้องการในการรังวัดจัดทำเป็นแผนงานระยะยาวเสนอคณะทำงานแก้ไขปัญหเกี่ยวกับที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม เพื่อจัดทำแผนงานรังวัดในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจากกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และ 2) สำรวจที่ดินในความครอบครอง โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่ซึ่งหน่วยยังมีความต้องการใช้ประโยชน์ 2) พื้นที่ซึ่งมีการบุกรุก และ 3) พื้นที่ที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการ

การวิเคราะห์ SWOT การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก จุดแข็ง (S: Strengths)

ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 กำหนดมอบหมายภารกิจในการปกครองและดูแลการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองให้กับหน่วยดูแลที่ดินและหน่วยใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบเป็นกระจายทั่วประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ที่ดินในความครอบครอง

มีระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 เป็นกรอบแนวทางในการปกครองดูแลและรักษาที่ดินของกองทัพบก รวมทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ทำหน้าที่เสนอนโยบายและแผนในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้มีประโยชน์ตามภารกิจของกองทัพบก เป็นกลไกในการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย

จุดอ่อน (W: Weaknesses)

ที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูงและมีจำนวนจำกัด จึงก่อให้เกิดความต้องการจากภาคเอกชน ประชาชน และภาครัฐ จนส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและการป้องกันการบุกรุกที่ดินของหน่วยงานของกองทัพบก ซึ่งที่ดินที่มีปัญหามากที่สุดคือ ที่ราชพัสดุที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามมติคณะรัฐมนตรี และพระราชกฤษฎีกาสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ฝัก ไม่มี

หน่วยงานทหารตั้งอยู่ซึ่งหน่วยงานทหารยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่ดินที่แน่นอน จึงทำให้มีปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นข้อจำกัดในการเฝ้าระวังป้องกันการบุกรุกที่ดินของกองทัพบก

รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรม ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ออกเป็นนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2565 – 2580 ซึ่งมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ประเด็นนโยบาย แนวทางพัฒนา ตัวชี้วัด และกลไกการขับเคลื่อน ให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราษฎร และใช้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นกองทัพบก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติและปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับร่างฯ ดังกล่าวของ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยเฉพาะประเด็นด้านส่งเสริมการกระจายการถือครองที่ดิน

ขาดการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้และความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความครอบครอง ให้ราษฎรที่บุกรุกที่ดินให้ทราบและมีความเข้าใจ รวมทั้งการนำที่ดินของรัฐที่ถูกบุกรุกเข้าสู่กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยอนุญาตให้ทำกินและอยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามแนวทางของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือดำเนินการตามแนวทางตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้สำหรับที่ราชพัสดุ เช่น การรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการจัดให้เช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

โอกาส (O: Opportunities)

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และออกพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่กองทัพบกจะได้ทบทวนการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ว่ายังมีความจำเป็นตามภารกิจของกองทัพบกหรือไม่ ในส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จะสามารถนำมาดำเนินการจัดหาประโยชน์ในลักษณะที่เกิดประโยชน์ต่อราษฎรหรือส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์ เพื่อนำไปจัดสรรให้กับราษฎรต่อไป อันจะเป็นการสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและนโยบายของรัฐบาล

กองทัพบกมีที่ดินในความครอบครอง ดูแล ใช้ประโยชน์ อยู่จำนวน 4,337,100 ไร่ ฎุกบุกรุกที่ดิน จำนวน 1,418,636 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.70 แบ่งเป็น กองทัพภาคที่ 1 จำนวน 1,200,000 ไร่ กองทัพภาคที่ 2 จำนวน 164,316 ไร่ กองทัพภาคที่ 3 จำนวน 45,000 ไร่ และกองทัพภาคที่ 4 จำนวน 9,320 ไร่ เป็นหน่วยขึ้นตรงของกระทรวงกลาโหม ที่มีที่ดินราชพัสดุจำนวนมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่จะมีที่ดินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวนมาก มาดำเนินการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อุปสรรค/ภัยคุกคาม (T: Threats)

ที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูงและมีจำนวนจำกัด จึงก่อให้เกิดความต้องการจากภาคเอกชน ประชาชน และภาครัฐ โดยเฉพาะการขยายตัวของราษฎรในพื้นที่ ทำให้ราษฎรต้องการที่ดินในการทำกินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้เกิดการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกเพิ่มมากขึ้น

กองทัพบกได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปีเป็นประจำ แต่ไม่เพียงพอต่อการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดิน รวมทั้ง ยังขาดงบประมาณงบประมาณในการรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการดำเนินการรังวัดที่ดินมีไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการออก น.ส.ล. ล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินการพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าวเกิดความล่าช้า

แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

การกำหนดวัตถุประสงค์

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม และจัดกลุ่มเป็นโอกาส ภัยคุกคาม จุดแข็ง และจุดอ่อน นำมาพิจารณาประกอบกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ คณะรัฐมนตรี และเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ศึกษานโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2565 - 2580 ของคณะกรรมการนโยบายดินแห่งชาติ ดังนั้น ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพิจารณาจัดทำแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก จึงกำหนดเป็นวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ได้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของในความครอบครองของกองทัพบก
2. เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก และเอกชน มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคงของประเทศ
3. เพื่อสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ที่เกินความจำเป็น ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นธรรม
4. เพื่อเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้เกิดความเป็นเอกภาพ

การกำหนดแนวความคิดในการแก้ไขปัญหา

กำหนดโดยการสร้างตารางการกำหนดแนวคิดยุทธศาสตร์ โอกาสและข้อจำกัด/แนวโน้มภัยคุกคาม ตลอดจนจุดแข็งและจุดอ่อน แล้วนำมาจัดทำตารางการกำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix ได้กรอบแสดงแนวความคิดการบริหารจัดการในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังนี้

แนวความคิดการบริหารจัดการ (TOW Matrix) ต่อวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของในความครอบครองของกองทัพบก ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมที่พบว่ากองทัพบกมีข้อจำกัดในการเฝ้าระวังป้องกันการบุกรุกที่ดิน ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดงบประมาณในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และการขยายตัวของราษฎรในพื้นที่ทำให้ราษฎรต้องการที่ดินในการทำกินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้เกิดการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น กรอบแนวคิดที่เป็นรูปธรรมที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ได้แก่ 1) จัดทำรั้วบอกแนวเขตที่ดินในครอบครองทุกแปลง 2) เสนอโครงการในการนำอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเฝ้าตรวจระวังป้องกันการบุกรุกที่ดิน 3) หน่วยงานที่ดินทำการประชุมชี้แจงราษฎรที่บุกรุกที่ดิน 4) ใช้สื่อของกองทัพบกประชาสัมพันธ์แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน 5) เร่งรัดปรับปรุงจัดทำเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐตามหลักเกณฑ์ One Map

แนวความคิดการบริหารจัดการ (TOWS Matrix) ต่อวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก และเอกชน มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมที่พบว่า กองทัพบกมีหน่วยดูแลที่ดินและหน่วยใช้ประโยชน์ที่ดินดูแลที่ดินกระจายอยู่ทั่วประเทศ ประกอบกับกองทัพบก มีที่ราชพัสดุจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่จะที่มีดินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวนมากมาดำเนินการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ควรมีการทบทวนการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ว่ายังมีที่ราชพัสดุในส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ จะสามารถนำมาดำเนินการจัดหาประโยชน์ในลักษณะที่เกิดประโยชน์ต่อราษฎร หรือส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์ เพื่อนำไปจัดสรรให้กับราษฎรต่อไป อันจะเป็นการสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นกรอบแนวคิดที่เป็นรูปธรรมที่จะใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก และเอกชน มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งได้แก่ มีผังหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองทุกแปลง มีแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางราชการที่ชัดเจน และที่ดินราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ของทางราชการ ให้พิจารณาใช้ประโยชน์ เพื่อการสวัสดิการภายในหรือในเชิงธุรกิจ หรือเพื่อการสาธารณะในลำดับแรก ที่เหลือให้ส่งคืนกรมธนารักษ์

แนวความคิดการบริหารจัดการ (TOWS Matrix) ต่อวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ที่เกินความจำเป็น ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นธรรม จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมพบว่า รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรม ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ออกเป็นนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2565 – 2580 ให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราษฎร และใช้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น กองทัพบกจึงมีความจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติ ดังนั้น กรอบแนวคิดที่เป็นรูปธรรมที่สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ที่เกินความจำเป็น อันได้แก่ สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินของกองทัพบกให้สอดคล้องกับร่างนโยบายการบริหารจัดการที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เร่งรัดการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เพื่อยืนยันขอบเขตป้องกันการบุกรุก หากขาดแคลนงบประมาณให้เสนอเป็นแผนงาน/โครงการ และพิจารณาจัดที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางราชการ นำมาใช้ร่วมกับราษฎรในลักษณะการให้เช่าที่ดิน แต่ไม่ให้

กรรมสิทธิ์สร้างการรับรู้ด้วยการประชาสัมพันธ์การดำเนินการให้เช่าที่ดิน ให้ประชาชน
รับทราบ

แนวความคิดการบริหารจัดการ (TOWS Matrix) ต่อวัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินในความครอบคลุมของกองทัพบก ให้เกิดความ
เป็นเอกภาพ จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมพบว่ากองทัพบกยังมีข้อจำกัดในการ
เฝ้าระวังป้องกันการบุกรุกที่ดินของกองทัพบก และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติได้
กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ
ราษฎร และใช้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น กองทัพบกจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง
เพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินในความครอบคลุมของกองทัพบก ให้เกิดความ
เป็นเอกภาพ โดยการตรวจสอบข้อมูลที่ดินและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินในความ
ครอบคลุมของกองทัพบก ให้มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาได้
และควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดินกองทัพบกในหน่วยดูแลที่ดิน เพื่อทำหน้าที่รวบรวม
ข้อมูล ปรับปรุงข้อมูลระบบฐานข้อมูลที่ดินในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา
ตลอดจนมีหน้าที่ในการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบ ใช้สื่อทุกชนิดของ
กองทัพบกดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรได้รับทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการ
อย่างต่อเนื่อง และเร่งรัดการพิสูจน์สิทธิ์ในที่ดินที่ราษฎรบุกรุก ผ่านทางคณะกรรมการ
นโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) และปรับปรุงระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการ
บริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 ให้สอดคล้องกับร่างนโยบายและแผนการ
บริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2565 – 2580 ของคณะกรรมการ
นโยบายที่ดินแห่งชาติ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

ในบทที่ 3 เป็นการอภิปรายข้อมูลกรอบแนวคิดที่ได้ทำการศึกษาสถานะแวดล้อมด้านที่ดิน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก

การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของในความครอบครองของกองทัพบก

การแก้ไขปัญหาความทับซ้อนเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของกองทัพบก ควรมีการดำเนินการจัดทำปรับปรุงแก้ไขแนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตรา 1 : 4000 (One Map) นั้น เพื่อป้องกันการซ้อนทับของที่ดินของรัฐ ให้สามารถกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐให้เกิดความชัดเจน สามารถใช้ในการประกอบการพิจารณาในการบริหารจัดการที่ดินว่าเป็นที่ดินประเภทไหน และมีกฎหมายหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติได้มอบหมายให้กรมแผนที่ทหารเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำ เพื่อให้จำนวนพื้นที่ที่มีการจัดทำเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐตามหลักเกณฑ์ One Map แล้วเสร็จตามกำหนด จึงต้องเร่งรัดปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยใช้แผนที่แนวเขตที่ดิน ของรัฐที่ ครม. ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้แล้วเสร็จภายใน 360 วัน อันจะส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาความทับซ้อนเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของกองทัพบกได้ เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยใช้แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อกองทัพบกดำเนินการแก้ไขแนวเขตที่ดินที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว จำเป็นต้องมีประชุมชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้กับราษฎรในพื้นที่ได้รับทราบ รวมทั้ง ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่มีแนวเขตที่ดินซ้อนทับกัน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ทั้งนี้ เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดินกองทัพบกพิจารณาดำเนินการต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของกองทัพบก มีการบุกรุกพื้นที่ทำกินของราษฎรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามมติคณะรัฐมนตรี และพระราชกฤษฎีกาที่สงวนหวงห้าม ในที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ฝัก ไม่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ ซึ่งหน่วยงานทหารยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่ดินที่ชัดเจน จึงทำให้มีปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้น การจัดทำรั้วแสดงแนวเขตที่ดินในความครอบครองให้ครบทุกแปลง จะเป็นการแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากสนับสนุนทุกปี ทั้งนี้ให้พิจารณาในพื้นที่ที่มีราษฎรการบุกรุกจำนวนมากหรือพื้นที่ที่ต้องการหวงห้ามไว้ใช้ในราชการของกองทัพบก ตามผังหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก เป็นลำดับเร่งด่วนก่อน เพื่อเป็นการหยุดเลือดหรือหยุดการบุกรุก มิให้มีการขยายวงกว้างออกไป จะทำให้ยากลำบากต่อการแก้ไขปัญหาในอนาคต ทั้งนี้ เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบกเป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันการบุกรุกที่ดินของกองทัพบกขยายวงกว้างจากที่เป็นอยู่ ประกอบกับกำลังพลของหน่วยดูแลที่ดินมีจำกัด มีความจำเป็นต้องสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาสนับสนุนการเฝ้าตรวจระวังป้องกันการบุกรุกที่ดิน อาทิ เช่น ระบบภาพถ่ายทางอากาศ ระบบอากาศยานไร้คนขับ ระบบกล้องวงจรปิด ระบบรั้วไร้สาย เป็นต้น ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบก ร่วมกับหน่วยงานดูแลที่ดินกองทัพบก ร่วมกันพิจารณาเสนองบประมาณเพื่อมาดำเนินการดังกล่าว

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก และเอกชน มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุด

การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก และเอกชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก จำเป็นต้องมีผังหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองทุกแปลง ทั้งนี้ เนื่องจากจะสามารถใช้เป็นแผนในการเสนอของบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้ง การพิจารณาที่ดินที่กองทัพบก ไม่ใช้ราชการ เพื่อพิจารณาส่งคืนให้กับกรมธนารักษ์ต่อไป เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกเป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการและเสนอความเห็นชอบผ่านคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกก่อน สำหรับที่ดินราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ของทางราชการกองทัพบก แล้วหากมีแนวทางการใช้ประโยชน์ ให้พิจารณาเพื่อการสวัสดิการภายในหรือในเชิงธุรกิจก่อนเป็นลำดับแรก หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ส่งคืนกรมธนารักษ์ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์

2565 เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดิน กองทัพบก พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์นำเสนอต่อ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก เพื่อพิจารณาเสนออนุมัติในการ ดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ควรเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินรายสาขา อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ทางราชการของกองทัพบก ให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปตามผังหลักการใช้ประโยชน์ สำหรับที่ดินราชพัสดุที่ไม่มีความจำเป็นหรือไม่ได้ใช้ในราชการของกองทัพบก ทั้งที่มีการ บุกรุกหรือไม่ก็ตาม ให้พิจารณาดำเนินการหาทางใช้ประโยชน์จากที่ดินในเชิงสวัสดิการ ภายในหรือเชิงธุรกิจ ก่อนที่จะส่งมอบคืนให้กรมธนารักษ์นำไปพิจารณาให้ราษฎรเช่าใช้ ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ร่วมกับราษฎรในพื้นที่ในเชิงสาธารณะประโยชน์ เพื่อสร้าง คุณค่าให้กับที่ดินที่ รกร้างว่างเปล่าตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพบก เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุง ร่วมกับหน่วย ดูแลที่ดินกองทัพบก รับทราบและถือปฏิบัติ

ด้านสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

การยกระดับเครื่องมือและกลไก กำกับควบคุมการกระจายการถือครอง ที่ดินอย่างเป็นธรรม สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินของรัฐบาล ให้สอดคล้องกับ ร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้เป็นปัจจุบันและที่ดิน ที่ไม่ใช้ประโยชน์หรือไม่ใช้ในราชการกองทัพบกแล้ว ให้ส่งคืนให้กับกรมธนารักษ์ เพื่อ สนับสนุนการดำเนินการกระจายที่ดินของรัฐให้กับราษฎรมาเช่าใช้ประโยชน์ต่อไป เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ในการจัดที่ดินทำ กินให้ประชาชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้เร่งรัดการ ดำเนินการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในที่ดินที่มีราษฎรบุกรุก ที่ดินนั้นกองทัพบก ประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณ เห็นควรพิจารณาเสนอเป็นแผนงานค่าใช้จ่าย ประจำปีในการดำเนินการ หรือเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่าน คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัดมาสนับสนุนการดำเนินการ อันจะเป็นการลด ภาระงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทัพบก ได้อีกทางหนึ่ง เห็นควรให้หน่วยดูแล ที่ดินของกองทัพบกพิจารณาดำเนินการ

สำหรับที่ดินราชพัสดุที่ถูกบุกรุก ไม่ว่าจะมียกเอกสารสิทธิ์หรือไม่มี เอกสารสิทธิ์ก็ตาม ให้นำหน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก หาแนวทางดำเนินการร่วมกับราษฎรที่บุกรุก ในลักษณะการให้เช่าที่ดินใช้ประโยชน์จากกรมธนารักษ์ แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ตามแนวทางปฏิบัติของกรมธนารักษ์ สำหรับราษฎรที่ไม่ยอมเช่า ให้พิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการดำเนินการตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565 ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก และหน่วยดูแลที่ดินกองทัพบกดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวโดยเคร่งครัด การสร้างความรับรู้ในแนวทางการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนที่ดินทำกินให้ราษฎร จำเป็นต้องมีประชาสัมพันธ์การดำเนินการให้เกิดความรับรู้และความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติของกองทัพบก เพื่อให้ราษฎรรับทราบตามช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกองทัพบก และสื่อท้องถิ่นที่ราษฎรบุกรุก เพื่อให้สามารถเข้าถึงราษฎรในพื้นที่ เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดินกองทัพบกเป็นหน่วยดำเนินการโดยประสานกับสื่อต่าง ๆ ของกองทัพบก และสื่อในท้องถิ่น

ด้านเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ในด้านการพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่ดินให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินของกองทัพบก เพื่อสอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในการดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินอย่างน้อยให้สามารถกำหนดเป็น Data Catalog ตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ กำหนด เห็นควรให้ กบ.ทบ. ประสานสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) ขอรายละเอียดข้อมูล Data Catalog นำมาประกอบในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินของกองทัพบก เพื่อสามารถที่จะจัดส่งข้อมูลที่ดินให้กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระงานที่ต้องมาแปลงข้อมูลส่งให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติใหม่ ก็จะเป็นกรอบให้หน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก ใช้เป็นกรอบในการรวบรวมข้อมูลที่ดินให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการร่วมกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินของกองทัพบก

ปัจจุบันมีเรื่องที่ดินที่ราษฎรร้องขอให้ทำการพิสูจน์สิทธิ์จำนวนมาก ทำให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด ไม่สามารถดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์ได้ทันตามที่ร้องขอ สำหรับที่ดินของกองทัพบก ที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์สิทธิ์นั้น ก็ต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัดเช่นกัน ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถ

กระจายการถือครองที่ดินของราษฎรสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลนั้นกองทัพบก โดยหน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก ต้องเร่งรัดการดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์ดังกล่าวโดยเร็ว ในการปรับปรุงระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ.2561 ให้สอดคล้องกับร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศพ.ศ. 2565 - 2580 ของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 329/64 ลง 25 สิงหาคม 2564 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกระทรวงกลาโหม เช่น โครงสร้างการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 นั้น มีคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก กำหนดให้มีรองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นประธานฯ นั้น ยังไม่สอดคล้องกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการของกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ เนื่องจากคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 329/64 ลง 25 สิงหาคม 2564 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของกระทรวงกลาโหม ที่ได้แต่งตั้งเสนาธิการกองทัพบกเป็นกรรมการ รายละเอียดตามตารางที่ 5 ตารางเปรียบเทียบคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินกระทรวงกลาโหมกับกองทัพบก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับคำสั่งกระทรวงกลาโหมดังกล่าว เห็นควรแก้ไขให้ประธานคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินกองทัพบกจากรองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นเสนาธิการกองทัพบก และให้รองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นรองประธานฯ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก โดยให้รองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นประธานฯ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ให้เป็นไปตามแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก รวมทั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะทำงานต่าง ๆ สนับสนุนการขับเคลื่อนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกเป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการยกเรื่องขออนุมัติกองทัพบกต่อไป

การพัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม ควรมีการพิจารณาจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดินกองทัพบก (ศขต.ทบ.) ในหน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลด้านที่ดินในความปกครอง ปรับปรุงข้อมูลระบบฐานข้อมูลที่ดินในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา ตลอดจน มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบและประสานการปฏิบัติต่าง ๆ ในเรื่องที่ดินในความครอบครองของหน่วยดูแล

ที่ดินกองทัพบก กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกให้ความเห็นชอบก่อนขออนุมัติต่อไป การตรวจสอบรวบรวมข้อมูลที่ดินและพัฒนาจัดทำฐานข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้มีความถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และสามารถเชื่อมโยงไปยังศูนย์ข้อมูลที่ดินกองทัพบก (ส่วนกลาง) ได้ในอนาคต เพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกให้มีประสิทธิภาพ เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบกเป็นหน่วยดำเนินการ

การพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พิจารณาใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของกองทัพบก ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค สร้างการรับรู้แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินอย่างต่อเนื่องให้กับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการและลดกระแสแรงต่อต้านในพื้นที่ ทั้งนี้ เห็นควรให้หน่วยดูแลที่ดินกองทัพบก เป็นหน่วยดำเนินการ

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของ กองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ราชพัสดุใน ความครอบครองของกองทัพบก รวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการที่ดิน ดังกล่าว 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครอง ของกองทัพบก และ 3) เสนอแนวทางการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองของ กองทัพบก ให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง โดยเป็นไปตามข้อกฎหมายและสอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร ในห้วงระหว่างเดือน ธันวาคม 2564 – เดือนพฤษภาคม 2565 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการสร้างโอกาสและ ความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยการกระจายการถือครองที่ดิน และการเข้าถึงทรัพยากร ทำให้ทุกภาคส่วนราชการ จำเป็นต้องสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว รัฐบาลจึงได้แต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้เป็น รูปธรรม โดยมีแนวทางให้ส่วนราชการดำเนินการสำรวจที่ดินในความครอบครองที่ไม่ใช้ ประโยชน์ เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาตินี้

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก ให้พิจารณาตรวจสอบข้อมูลโดยแบ่ง 3 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่ซึ่งหน่วยยังมีความต้องการใช้ ประโยชน์ ได้แก่ ที่ตั้งหน่วย พื้นที่ฝึก ฯลฯ 2) พื้นที่ซึ่งมีการบุกรุก สามารถแบ่งออกได้ 2 แนวทาง ได้แก่ กรณีผู้บุกรุกไม่มีเอกสารสิทธิ์ แสดงความยินยอมที่จะขอเช่าที่ใช้ประโยชน์ ให้ดำเนินการประสานกับกรมธนารักษ์ เพื่อดำเนินการให้เช่าใช้ประโยชน์กับกรมธนารักษ์ โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ และกรณีผู้บุกรุกมีเอกสารสิทธิ์ หรือยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์ในที่ดิน ดังกล่าว ให้พิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอนของกฎหมายหรือดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์ กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) โดยเร็ว และ 3) พื้นที่ ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการ ให้หน่วยเร่งรัดสำรวจและรวบรวมจำนวนที่ดินที่จะสามารถ ดำเนินการส่งคืนกรมธนารักษ์ เพื่อนำไปพิจารณาสนับสนุนการกระจายที่ดินทำกินให้กับ

ราษฎรตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่งที่จัดทำขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่ง และเอกชน มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุด และการสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่ง

การป้องกันการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่ง ประกอบด้วย

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของในความครอบครอง โดยการแก้ไขปัญหาคความทับซ้อนเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของกองทัพกึ่งด้วยการเร่งรัดปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยใช้แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว และประชาสัมพันธ์ให้กับราษฎรในพื้นที่ได้รับทราบ
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของกองทัพกึ่ง โดยการจัดทำรั้วแสดงแนวเขตที่ดินในความครอบครองให้ครบทุกแปลง และสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาสนับสนุนการเฝ้าตรวจระวังป้องกันการบุกรุกที่ดิน
3. การเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่ง โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพกึ่ง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม ด้วยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินของกองทัพกึ่ง
4. การพัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม โดยการพิจารณาจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดินกองทัพกึ่ง (ศขต.ทบก.) ในหน่วยดูแลที่ดินของกองทัพกึ่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลด้านที่ดินในความปกครอง ปรับปรุงข้อมูลระบบฐานข้อมูลที่ดินในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาตลอดจน มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบ และตรวจสอบรวบรวมข้อมูลที่ดิน และพัฒนาจัดทำฐานข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพกึ่งให้มีความถูกต้อง รวมทั้งการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพกึ่ง ด้วยการพิจารณาใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของกองทัพกึ่ง ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค สร้างการรับรู้แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินอย่างต่อเนื่องให้กับราษฎรในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กรมฝ่ายเสนาธิการของกองทัพบก (กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก)

ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยใช้แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตรา 1 : 4000 (One Map) ตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อป้องกันการซ้อนทับของที่ดินของรัฐ ให้สามารถกำหนดแนวเขตที่ดินของกองทัพบก และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจน สามารถใช้ในการประกอบการพิจารณาในการบริหารจัดการที่ดินว่าเป็นที่ดินประเภทไหน และมีกฎหมายหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน รวมถึงจัดทำผังหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองทุกแปลงและเสนอความเห็นชอบผ่านคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกก่อน

ขออนุมัติปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561 โดยให้เสนาธิการกองทัพบกเป็นประธานคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินกองทัพบก และรองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นรองประธานฯ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก โดยให้รองเสนาธิการกองทัพบก (สายงานส่งกำลังบำรุง) เป็นประธานฯ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ให้เป็นไปตามแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก

เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ให้ความเห็นชอบจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดินกองทัพบก (ศขต.ทบ.) ในหน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลด้านที่ดินในความปกครอง ปรับปรุงข้อมูลระบบฐานข้อมูลที่ดินในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาตลอดจน มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบและประสานการปฏิบัติต่าง ๆ ในเรื่องที่ดินในความครอบครองของหน่วยดูแลที่ดินกองทัพบกกับ คพร. จังหวัด

ถือปฏิบัติตามแนวทางสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินของรัฐบาลให้สอดคล้องกับร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกให้เป็นปัจจุบันและที่ดินที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการกองทัพบกแล้ว ให้ส่งคืนให้กับกรมธนารักษ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการกระจายที่ดินของรัฐให้กับราษฎรมาเช่าใช้ประโยชน์ต่อไป

ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานดูแลที่ดินกองทัพบกเพื่อร่วมกันพิจารณาเสนองบประมาณจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาสนับสนุนการเฝ้าตรวจระวังป้องกันการบุกรุกที่ดิน อาทิ เช่น ระบบภาพถ่ายทางอากาศ ระบบอากาศยาน ไร้คนขับ ระบบกล้องวงจรปิด ระบบรั้วไร้สาย เป็นต้น

ประสานความร่วมมือกับหน่วยดูแลที่ดินกองทัพบก รับทราบและถือปฏิบัติกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางราชการของกองทัพบก ให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปตามผังหลักการใช้ประโยชน์ รวมทั้งดำเนินการร่วมกับราษฎรที่บุกรุก ในลักษณะการให้เช่าที่ดินใช้ประโยชน์จากกรมธนารักษ์ แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามแนวทางปฏิบัติของกรมธนารักษ์

ประสานสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) ขอรายละเอียดข้อมูล Data Catalog นำมาประกอบในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดินของกองทัพบก เพื่อสามารถที่จะจัดส่งข้อมูลที่ดินให้กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ได้อย่างรวดเร็ว

หน่วยดูแลที่ดินของกองทัพบก

จัดทำรั้วแสดงแนวเขตที่ดินในความครอบครองให้ครบทุกแปลง จะเป็นการแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากสนับสนุนทุกปี ทั้งนี้ ให้พิจารณาในพื้นที่ซึ่งหน่วยยังมีความต้องการใช้ประโยชน์ตามผังหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก เป็นลำดับเร่งด่วนก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565

เมื่อดำเนินการแก้ไขแนวเขตที่ดินที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว ให้หน่วยดูแลที่ดินกองทัพบก พิจารณาดำเนินการ จำเป็นต้องมีประชุมชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้กับราษฎรในพื้นที่ได้รับทราบ รวมทั้ง ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่มีแนวเขตที่ดินซ้อนทับกัน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ตรวจสอบรวบรวมข้อมูลที่ดิน และพัฒนาจัดทำฐานข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก ให้มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และสามารถเชื่อมโยงไปยัง ศชต.ทบ. (ส่วนกลาง) ได้ในอนาคต

ให้หน่วยดูแลที่ดินกองทัพบก พิจารณาหาแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการกองทัพบก เพื่อการสวัสดิการภายในหรือในเชิงธุรกิจ ก่อนเป็นลำดับแรก หากไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ให้ส่งคืนกรมธนารักษ์ ตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565 โดยให้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก เพื่อพิจารณาเสนออนุมัติในการดำเนินการต่อไป

เร่งรัดการดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์กับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ จังหวัด (คทช.จังหวัด) เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถกระจายการถือครองที่ดินของราษฎรสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล

เร่งรัดการดำเนินการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในที่ดินที่มีราษฎรบุกรุกที่ดิน พร้อมทั้งเสนอเป็นแผนงานค่าใช้จ่ายประจำปีในการดำเนินการ หรือเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) มาสนับสนุนการดำเนินการ อันจะเป็นการลดภาระงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทัพบก

สร้างความรับรู้ในแนวทางการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนที่ดินทำกินให้ราษฎร ให้เกิดความรับรู้และความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติของกองทัพบก เพื่อให้ราษฎรรับทราบตามช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกองทัพบก และสื่อท้องถิ่นที่ราษฎรบุกรุก

พิจารณาใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของกองทัพบก ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค สร้างการรับรู้แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินอย่างต่อเนื่องให้กับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการและลดกระแสต่อต้านในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป ควรมีการวิจัยในเรื่องของการนำที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก ที่ไม่ได้ใช้ในราชการมาใช้ประโยชน์ในเชิงสวัสดิการภายในหรือเชิงธุรกิจ หรือสนับสนุนสาธารณะประโยชน์ได้อย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานกองทัพบก และราษฎรในพื้นที่ ก่อนการส่งมอบคืนให้กับกรมธนารักษ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580), ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก; 2561.
2. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 71 ตอนที่ 78 ฉบับพิเศษ; 2561.
3. กองทัพบก. ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พ.ศ. 2561; 2561
4. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 92 ตอนที่ 54 ก; 2518.
5. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545; 2545.
6. พระราชบัญญัติคณะกรรมการที่ดินนโยบายแห่งชาติ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 49 ก; 2562.
7. ระเบียบกองทัพไทย ว่าด้วยการจัดหา ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ที่ดินในราชการทหาร พ.ศ. 2555
8. แผนการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม, เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565, 2 กุมภาพันธ์ 2565.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ นางสาว อภิชา นันทนรินทร์

วัน เดือน ปีเกิด 4 สิงหาคม 2511

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2528 โรงเรียนอุดรพิทยาลักษณ์

พ.ศ. 2533 Bachelor of Art in Business Administration
The American College for the Applied Arts
ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2533 - 2535 ผู้จัดการทั่วไป บริษัท พีแอล เทคดิง จำกัด

พ.ศ. 2535 - 2539 ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ดีโมโพริส จำกัด

พ.ศ. 2539 - 2545 ผู้จัดการ บริษัท เวตติ้ง โซลิวชัน จำกัด

พ.ศ. 2538 - 2545 ผู้ช่วยเลขานุการ ประธานสมาคมธุรกิจการถ่ายภาพ
แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2545 - 2556 กรรมการผู้จัดการ บริษัท 2002 เครื่องประดับ จำกัด

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน ที่ปรึกษาธุรกิจ บริษัท จอย สपोर्ट จำกัด

พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาธุรกิจ บริษัท เนทบิส จำกัด

พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ บริษัท พีแอล บิส จำกัด